

La filatèlia a Andorra (1967-2023)

Miguel Abad Barrabés

Comerciant filatèlic
p.abad@andorra.ad

Resum

La filatèlia a Andorra (1967-2023)

Fa cinquanta-sis anys que em dedico professionalment a la filatèlia, especialitzat en els segells i monedes d'Andorra. En tots aquests anys he pogut tenir a les mans rareses filatèliques d'Andorra. La filatèlia m'ha donat moltes satisfaccions. Vaig començar l'aventura de confeccionar el primer *Catàleg de segells d'Andorra M. Abad* el 1976 que va comptar amb 14 edicions. Gràcies a aquest catàleg els segells andorrans es van donar a conèixer a tot el món i Andorra a través dels seus segells.

Resumen

La filatelia en Andorra (1967-2023)

Llevo cincuenta y seis años dedicándome profesionalmente a la filatelia, especializado en los sellos y monedas de Andorra. Con todos estos años he podido tener en mis manos rarezas filatélicas de Andorra. La filatelia me ha dado muchas satisfacciones. Empecé la aventura de confeccionar el primer *Catálogo de sellos de Andorra M. Abad* en 1976 que contó con 14 ediciones. Con ese catálogo, los sellos andorranos se dieron a conocer en todo el mundo y Andorra a través de sus sellos.

Résumé

Philatélie en Andorre (1967-2023)

Depuis cinquante-six ans, je me suis professionnellement engagé dans la philatélie, spécialisé dans les timbres et les monnaies andorrans. Toutes ces années, j'ai pu mettre la main sur des raretés philatéliques d'Andorre. La philatélie m'a apporté bien des satisfactions. J'ai commencé l'aventure en réalisant le premier *catalogue de timbres d'Andorre M. Abad* en 1976 qui comptait 14 éditions. Avec ce catalogue, les timbres andorrans se font connaître du monde entier et d'Andorre à travers ses timbres.

Abstract

Philately in Andorra (1967-2023)

For fifty-six years I have been professionally engaged in philately, specializing in Andorran stamps and coins. All these years I have been able to get my hands on philatelic rarities from Andorra. Philately has given me many satisfactions. I started the adventure of making the first *Catalogue of stamps of Andorra M. Abad* in 1976 which had 14 editions. With this catalogue Andorran stamps became known to the whole world and Andorra through its stamps.

e m'ha insistit a fi que expliqui quina ha estat la relació que he tingut amb la filatèlia al llarg de la meua vida, des dels inicis fins a l'actualitat. No ha estat pas fàcil convèncer-me, ja que no sé si aquest petit i senzill relat serà d'interès per als lectors d'aquesta prestigiosa publicació però, davant la reiterada insistència, faré una petita explicació del que la filatèlia ha representat per a mi.

Vaig arribar a Andorra l'any 1954, amb 17 anys, provinent d'un poblet de la Baixa Ribagorça, a l'Aragó. Vaig aprendre l'ofici de forner i vaig treballar fent pa durant diversos anys. A principis dels anys seixanta del segle passat, jo pràcticament desconeixia el significat de les paraules *filatèlia* i *filatèlic*, i la meua relació amb la filatèlia comença quan, malgrat la poca correspondència que arribava a Andorra en aquella època, em cauen a les mans uns segells francesos. Els recordo perfectament, eren de l'any 1954 amb unes il·lustracions d'oficis d'art. He de dir que aquests segells em van fascinar i em van captivar de tal manera que, després de les llargues jornades laborals que requeria l'ofici de forner, amb els segells de curs que comprava a *Correos Españoles* i a *la Poste Française* em dedicava a preparar uns sobrets amb segells per a turistes, que venia a les botigues de *souvenirs*, que eren els pocs comerços que hi havia a Andorra en aquells anys. Els turistes que venien a Andorra a la dècada dels seixanta eren, en gran majoria, francesos i venien únicament durant l'estiu (de juny a setembre), a diferència d'ara que tenim turistes durant tot l'any. L'elaboració i la venda d'aquests sobrets amb segells per a turistes va ser el primer contacte, diguem-ne professional, que vaig tenir amb la filatèlia. Alguns dels propietaris d'aquells primers comerços de *souvenirs* ja no estan entre nosaltres, però vull aprofitar

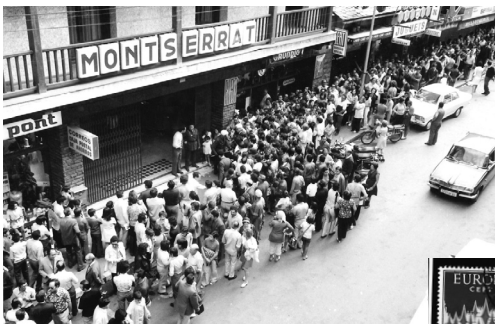
► Sobret amb segells per a turistes

◀ Filatèlia - Botiga
Galeries Casino,
av. Carlemany

► Filatèlia - Botiga,
av. Carlemany, 41

◀ Filatèlia - Botiga, av.
Fiter i Rossell, 88

▼ Cua per comprar segells Europa
72 a l'oficina de correus

aquestes línies per agrair-los, a ells o als seus descendents, l'oportunitat que em van donar d'iniciar-me en la professió de comerciant filatèlic.

El 14 de maig de 1967, amb el suport incondicional de la meua esposa, la Carolina, em vaig aventurar a obrir una botiga de Filatèlia (si no vaig errat, el primer comerç d'Andorra amb aquest nom al seu rètol). La botiga estava situada a l'avinguda Carlemany, a les ja desaparegudes Galeries Casino, a Escaldes-Engordany. A part de segells de col·lecció i articles de filatèlia, que aleshores eren uns articles que únicament comprava un públic minoritari, també veníem bijuteria i articles de record d'Andorra per als turistes.

El primers anys van ser força difícils. En aquells inicis, a Andorra el món de la filatèlia era molt desconegut, i els andorrans o residents que col·leccionaven segells en aquells moments eren molt pocs, poquíssims, potser els haguéssim pogut comptar amb els dits d'una sola mà. A França, contràriament, la cultura filatèlica ja estava molt arrelada i els turistes francesos van ser, en un primer moment, els clients per als articles de filatèlia i per als segells d'Andorra. Vull destacar que el Sr. Josep Pujol, durant aquells anys, de forma temporal, obria una petita botiga a Andorra la Vella, dedicada a la venda de segells, i en aquells moments el podríem considerar com un entès comerciant filatèlic.

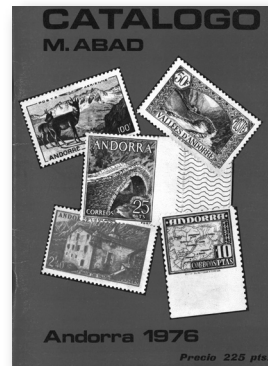
Els anys van anar passant i el col·leccionisme filatèlic va anar consolidant-se i als països veïns aquesta afició creixia i començava a manifestar-se no sols com un hobby sinó també com a una inversió.

L'any 1972, *Correos* va emetre el famós segell *Europa 72*, el primer segell de temàtica *Europa* emès a Andorra, amb una tirada de 200.000 exemplars i un valor facial de 8 pessetes. Cal tenir en compte que a Europa hi havia molts col·leccionistes que es dedicaven a col·leccionar segells de temàtica Europa, és a dir, segells emesos en els diferents països europeus i que tenien un disseny comú i la menció *Europa CEPT*. La tirada de 200.000 exemplars d'aquest primer segell andorrà de temàtica Europa era adequada a les necessitats d'Andorra, però va quedar molt curta respecte les demandes dels col·leccionistes i dels comerciants filatèlics de tots els països europeus que, fins

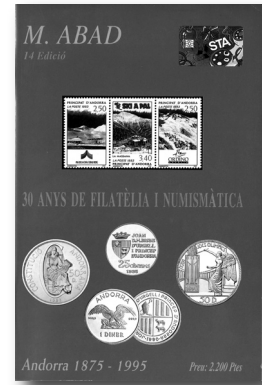
i tot, van desplaçar-se fins a l'administració de *Correos* d'Andorra la Vella per adquirir-ne uns exemplars. Les cues de persones esperant impacient i desordenadament per comprar un segell d'Europa 72 davant les portes de l'oficina de *Correos* van ser espectaculars i, fins i tot, va haver-se de requerir presència policial; ho recordo com una situació mai vista a Andorra fins aleshores. Aquest segell que tenia un valor facial de 8 pessetes, en pocs mesos va passar a tenir un preu de 25.000 pessetes, i així es va mantenir durant molts anys. Arran d'aquesta emissió, el colleccionisme de segells andorrans va patir un boom, dins i fora de les nostres fronteres, que va fer que proliferessin, com els bolets al bosc en un any plujós, els comerços que, dedicats a la venda d'articles diversos no relacionats amb la filatèlia, van adequar un raconet dels seus establiments per a la venda de segells o d'articles filatèlics. En pocs anys, aquests establiments poc especialitzats i desconeguts, en alguns casos, de la delicada i complicada tasca de compra - venda de segells de col·lecció van anar desapareixent, i actualment estem en actiu tres professionals de la filatèlia i la numismàtica: La Paperassa, Numismàtica Griu, i, un servidor, Filatèlia i numismàtica M. Abad.

El colleccionisme de segells requereix d'uns coneixements específics a fi que aquests es conservin en el temps i no es deteriorin. Cal tenir molta cura en la seva manipulació, per això sempre manipulem els segells mitjançant pinces específiques per a filatèlics. Cal tenir molta cura de no trencar les dents dels segells, ja que un segell amb les dents mal trencades deixa de tenir valor filatèlic. Per a la seva conservació és fonamental protegir-los de la humitat i conservar-los a temperatures constants, allunyats de la calor i del fred extrem, dins d'àlbums confeccionats amb materials adequats per no danyar els segells i per protegir-los dels ambients que els poden perjudicar.

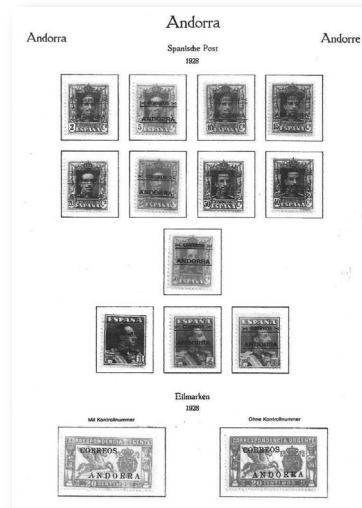
Pel que fa al negoci filatèlic, per la compra-venda de segells cal tenir uns coneixements de la història filatèlica del país o països amb que s'estigui especialitzat. També cal disposar d'un inventari (catàleg) des de la primera emissió de segells fins a les sèries actuals; i cal tenir un ampli coneixement sobre aquesta matèria a fi de poder assessorar els clients colleccionistes per hobby, però

Catàleg M. ABAD 1a edició - portada

Catàleg M. ABAD 14a edició - portada

1a sèrie Correos amb sobrecàrrega - 1928

1a sèrie La Poste amb sobrecàrrega - 1931

també aquells clients que compren segells com a inversió, encara que això en l'actualitat ja no és massa freqüent.

Els segells, en el seu origen, tenen la funció de ser el trosset de paper estampat i dentat, amb el revers engomat, que adquirim a les oficines de correus i que empeguem a les nostres cartes i paquets postals perquè, des de les oficines de correus, ens els enviïn als destinataris que els indiquem. Però aquests trossets de paper dentat són atractius en si mateixos (per la seva temàtica, el seu format, o la seva tirada) i han despertat l'interès de generacions de col·leccionistes que els han volgut conservar i fer-ne col·lecció, anant a la cerca d'aquella peça quasi única o difícil de trobar, o simplement moguts per l'afany de completar la col·lecció dels segells d'un país des d'una data precisa, o a partir d'una temàtica concreta. Els que ens dediquem professionalment a la filatèlia som, en primer lloc, uns apassionats col·leccionistes que busquem la peça concreta movent-nos amb el mateix interès inicial que un col·leccionista per hobby. Però arriba el moment en què som conscients que, per viure d'això, ens hem de desprendre d'aquella peça que tant ens ha costat de trobar i fins i tot de pagar. La tristesa ens envaeix, però d'altra banda sabem que és la forma que hem triat de guanyar-nos la vida i que amb la venda d'aquella peça preuada per a nosaltres fem feliç també al nostre client col·leccionista. A finals del 1972, vam canviar d'emplaçament la filatèlia i ens vam traslladar a l'avinguda Carlemany, 41, d'Escaldes-Engordany, davant l'església de Sant Pere Màrtir. Allí, la meua esposa i un servidor, ens vam dedicar exclusivament a la venda de segells, monedes i articles per a filatèlia i numismàtica. Vam ser representants exclusius per a Andorra de les prestigioses firmes de material filatèlic i numismàtic KABE, LEUCHTTURM i HAWID. En el transcurs d'aquests anys vam comptar amb bons clients d'Andorra i de l'estranger i vam establir relació professional amb col·legues d'arreu del món. Alguns, a més, es van convertir en bons amics. A tots ells els vull fer arribar el meu agraïment per la confiança que ens van dipositar, i el meu record també per aquells que malauradament ja no estan entre nosaltres, però que segueixen presents a la meua memòria.

En aquesta botiga hi vam estar durant 27 anys, fins l'any

1999, però per evitar els elevats lloguers que ja aleshores es començaven a pagar, la meua esposa i un servidor van decidir traslladar la Filatèlia Numismàtica M. ABAD a l'avinguda Fiter i Rossell, 88, d'Escaldes-Engordany, on actualment, 2023, encara està ubicada.

Com ja he comentat, en el món filatèlic s'editen uns catàlegs que són de gran utilitat per poder referenciar els segells per països, dates, i preus estimatius de cotització. Als anys setanta, els segells andorrans editats per *la Poste i per Correos* estaven catalogats al catàleg francès de segells mundial *Yvert & Tellier*, mentre que als catàlegs espanyols hi figuraven únicament els segells editats per *Correos*, però hi mancava detalls i peces concretes. Vaig considerar que els segells d'Andorra es mereixien aparèixer en un catàleg especialitzat on s'hi poguessin trobar tant les emissions espanyoles com les franceses i fins i tot les primeres sèries *no emeses* i les varietats. I després de donar-hi unes quantes voltes, em vaig decidir i vaig

Una de les sèries dels segells no emesos 1875

començar l'aventura de confeccionar el primer catàleg de segells d'Andorra. La primera edició va aparèixer el 1976 i va ser un dels primers catàlegs de segells editat a tot color. Amb aquest catàleg els segells andorrans es van donar a conèixer a tot el món i, com a conseqüència, Andorra també es va donar a conèixer arreu mitjançant els seus segells. El *Catàleg de segells d'Andorra M. Abad* va comptar amb 14 edicions, fins l'any 1995 moment en què vaig decidir deixar-lo d'editar degut principalment a l'alt cost d'edició quan s'han d'imprimir unes quantitats reduïdes d'exemplars.

La filatèlia, a finals dels anys setanta, més enllà de les nostres fronteres havia assolit una rellevància que pocs anys abans era impensable. A més de ser un entreteniment apassionant per a col·leccionistes de totes les edats, la filatèlia ara també s'havia convertit en una inversió rendible. Davant d'aquesta conjuntura, i seguint el que en el món de la filatèlia s'estava fent a França i a Espanya, el 24 de novembre de 1979 vaig dur a terme la primera subhasta filatèlica a Andorra, al ja desaparegut Hotel París-Londres d'Escaldes-Engordany. La subhasta va tenir un gran èxit gràcies als nous filatel·listes i als col·leccionistes, i per aquest motiu el 25 d'octubre de 1980 vaig fer una segona subhasta que també va tenir una molt bona acollida i va ser molt exitosa. Vull expressar el meu agraïment a tots, clients i col·legues, que van contribuir a fer possible aquests dos esdeveniments de la filatèlia andorrana, sense tots ells, no hagués estat possible.

Fa cinquanta-sis anys que em dedico professionalment a la filatèlia, especialitzat en els segells i les monedes d'Andorra. L'edat de la jubilació em va arribar ja fa uns quants anys però he preferit seguir al peu del canó, i em considero molt afortunat d'haver pogut continuar alhora amb l'afició i el negoci. A través dels segells, d'Andorra però també de llocs ben llunyans, he conegut costums i tradicions, he contemplat paisatges sense sortir del despatx, i recreat la vista, tot fent cultura amb temàtiques ben variades (flora, fauna, personatges cèlebres, monuments...). Amb tots aquests anys he pogut tenir a les mans rareses filatèliques d'Andorra, com els segells, molt poc coneguts, *no emesos* dels anys 1875 i 1932, les proves d'Henri Douchet del 1910, o les primeres sèries de *Correos*

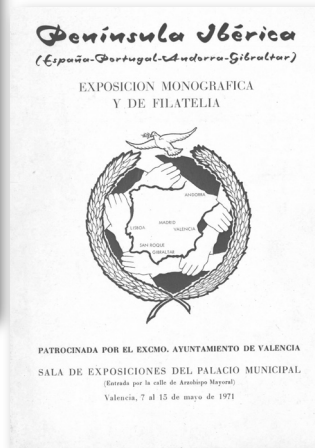
Segells amb varietats

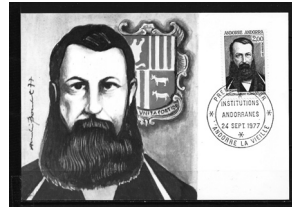
Proves d'Henri Douchet 1910

▶ Catàleg 1a Subasta de segells 1979

◀ Exposició Península Ibérica (Espanya - Portugal - Andorra - Gibraltar), València 1971

▼ Carta màxima 1977 Guillem d'Areny Plandolit

▶ Carta màxima Mare de Déu de Meritxell - segell Correos Españoles 1972

▼ Sobre primer dia d'emissió Edició M. Abad - 1964

del 1928 (segells espanyols amb sobrecàrrega *Correos Andorra*), així com les sèries emeses durant el període comprès entre el 1929 i el 1951, ja amb il·lustracions d'Andorra, raríssimes i molt difícils d'aconseguir i, per tant, molt cotitzades. D'aquesta època voldria destacar el segell de 40 cèntims blau (Catàleg M. Abad, núm. 37), que va assolir una cotització de 125.000 pessetes. I també el famós *Pesseta pissarra* (Catàleg M. Abad, núm. 40A) que va arribar a cotitzar-se a un preu de 325.000 pessetes durant la dècada dels setanta.

La filatèlia m'ha donat moltes satisfaccions, però en recordo una especialment, quan l'any 1971, pocs anys després d'haver obert la botiga, vaig participar a la *Exposición Península Ibérica*, una exposició monogràfica de filatèlia (Espanya, Portugal, Andorra i Gibraltar) que es va dur a terme a la ciutat de València sota el patrocini del seu Ajuntament. Hi vaig exposar una col·lecció de segells d'Andorra (possiblement la primera vegada que els segells andorrans s'exposaven fora de les nostres fronteres) i se'm va atorgar una medalla i un diploma de participació dels que estic molt orgullós.

He de dir que durant aquests anys de professió he lamentat que des dels Organismes i les Administracions públiques d'Andorra no s'hagin tingut prou en compte la filatèlia i la numismàtica, hagin quedat una mica oblidades i hagin estat molt poc subvencionades. La filatèlia, especialment, ha estat una forma de publicitat que sovint ha passat desapercibuda i alguna vegada fins i tot ha estat desapercebuda. Quan internet i les xarxes socials no existien, Andorra s'ha conegut i ha creat interès en llocs llunyans, mitjançant els seus segells. Jo mateix he tingut el plaer d'atendre molts clients que arran de la seva afició als segells han descobert Andorra i han vingut a conèixer el país com a turistes.

L'interès per la filatèlia, com tantes altres coses a la vida, es mou per cicles. Hi ha moments on tot és un *boom*, com dels anys seixanta als vuitanta, i altres, com actualment, que estem en moments baixos. Potser hauran de passar uns quants anys més, però estic convençut que l'interès per la filatèlia i la numismàtica andorrana renaixerà. No tinc cap dubte que els segells clàssics tornaran a despertar interès i a re-valoritzar-se i que, en un futur, les noves

generacions hi prestaran atenció per la seva raresa, com si fossin peces de museu. Cal tenir en compte que les tirades de les emissions d'aquests segells clàssics eren molt reduïdes i molts d'ells es van utilitzar com a franqueig postal. Les emissions de segells més modernes també tenen el seu encant, ja que els dissenys, les impressions i les temàtiques actuals són molt acurats i atractius, i encara que només sigui per aquesta raó val la pena continuar les col·leccions o fins i tot començar-les a fer. Per aquests motius animo els col·leccionistes o les persones que han rebut una col·lecció de segells en herència a continuar conservant aquestes col·leccions en condicions òptimes perquè els segells no es deteriorin i, si pot ser, els recomano de continuar-les a fi que aquesta continuïtat els aporti un valor afegit.

No m'he volgut allargar en excés i m'he centrat en la part de la filatèlia relativa als segells. No obstant això no voldria passar per alt altres aspectes de la filatèlia que partint dels segells són també molt interessats i molt atractius per col·leccionar. Un exemple són els sobres de primer dia, és a dir un sobre amb una il·lustració que concorda amb el motiu del segell amb el qual es franqueja el sobre, i que es mata-segella amb el tampó amb data del primer dia d'emissió del segell. També existeixen les cartes màximes, que són com els sobres de primer dia però amb format carta postal. Altres variants per a col·leccionar són els segells sense dentar, els blocs de quatre, els segells amb varietats, o els fulls-bloc que es van emetre des del Servei d'Emissions de la Vegueria Episcopal, sense valor facial.

Altres col·leccions que han format part de l'estoc de Filatèlia numismàtica M. Abad i que no són pròpiament segells són les postals antigues d'Andorra APA, Claverol, Labouche, i A.T.V entre altres, que han estat força buscades i cotitzades, i amb les que podem apreciar el canvi que ha fet Andorra en aquest darrer segle. I també col·leccions més efímeres com les targetes telefòniques de l'STA, les faixes dels cigars, fòssils i minerals, rellotges de butxaca, plomes estilogràfiques, etc.

Pel que fa la numismàtica d'Andorra cal destacar les diverses emissions de monedes, paper moneda i medalles. La primera va ser la moneda de 10 cèntims de pesseta, de coure, encunyada el 1873.

Segells amb
sobrecàrrega

Certificat de la
Pesseta pissarra

Bitllets d'Andorra

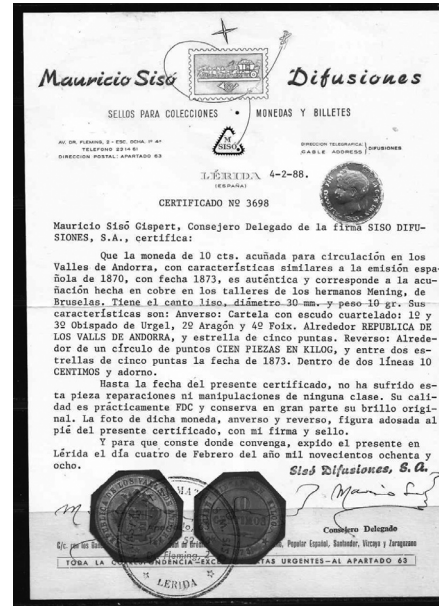
Posteriorment, el Consell General, el 1936, va emetre una sèrie de bitlles de color blau amb valors d' 1, 2, 5 i 10 pessetes, i una sèrie de bitllets de color marró amb valors de 0,50 cèntims de pesseta, 1, 2, 5 i 10 pessetes.

Durant la dècada dels anys seixanta es van encunyar medalles de plata amb valor de 0,25 i 0,50 diners i amb motius representatius d'Andorra com Carlemany, el Copríncep Bisbe Benlloch, Napoleó o la Casa de la Vall. La moneda de 0,25 diners de Carlemany també es va encunyar en or.

Posteriorment, a partir del 1977, el Servei d'Emissions de la Vegueria Episcopal va encunyar diverses series numismàtiques considerades monedes per alguns, i per altres considerades medalles ja que no tenen valor de canvi.

El 1998 el Govern d'Andorra va encunyar unes medalles en or i en plata, en motiu del 250 aniversari del *Manual Digest*. I el 2014 va ser l'any d'aparició dels euros andorrans que van tenir una increïble expectació tant a Andorra com als països europeus i que han tingut continuïtat amb diverses emissions posteriors.

La filatèlia, la numismàtica i les col·leccions en general donen per molt i això no ha estat més que una breu i molt general explicació del que ha representat i representa el col·leccionisme filatèlic i numismàtic a Andorra des de l'humil experiència d'un servidor, comerciant filatèlic que, després de tants anys, encara viu amb entusiasme la seva professió i que té molta estima als segells i a les monedes d'arreu, però sobretot d'Andorra.

Moneda 10 cèntims - certificat

Medalles Andorra Diners